

Vit hövdu gloymt alt um føroyingar, vit flugu bara framvið tykkum høgt uppi í luftini í okkara ótolnu privatu jetflogförum »Dansa tey enn har niðri?«

– Okkara fitti lítli trupulleiki við at lúgva fyri okkum sjálvum bleiv ein rættiliga álvarsamur ein í fjør, tá okkara bankar í Dubai-stødd skramblaðu niður yvir tjóðina, sum er í Malmö-stødd.

Svörtu Range Rovar’nir eru framvegis á vegunum, og teir eru tær veruligu »kreppukisturnar«.

Tarsus, sum arbeiddi sum bøðil fyri rómverska stýrið á Jesusar døgum, men fekk eina opinbering á vegnum til Damaskus og gjørdist ein av apostlunum.

– So her hava vit eina líknandi søgu – ein professionellur leigu-drápsmaður sum verður halgimenni!

So tú ert ikki samdur við teimum, sum halda bókina vera ómoralska?

– Nei! Hon er totalt kristin. Hon er entá moralsk, sum parallellin við Paulus eisini peikar á.

Natónala sjálvslygnin

Opinberingin hevur tó heldur ilt við at seyra inn hjá Toxic, tí hann hevur meir enn nokk við at flýggja undan síni fortið. Íslenska politinum nýttist honum tó at skunda sær undan, sjálvt um teir, eins og allir aðrir íslendingar eftir øllum at døma eru sannførdir um, at teir eru »heimsins bestu«. Í heila tikið undrar tað Toxic at síggja, hvussu stórir meistara íslendingar eru í at lúgva fyri sær sjálvum. Tað undrar hinvegin ikki høvundan, sum heldur, at natónala sjálvslygnin hevur sína heilt logisku forkláring.

– Tað er lívsneyðugt fyri okkum at lúgva fyri okkum sjálvum. Annars hövdu vit ikki yvirlivað í hesum trupla landinum. Eg veit, at tað nokk ljóðar løgið fyri tykkum føroyingar, tá eg sigi, at okkara trupulleiki er, at vit eru ov lítil sum tjóð. Mín teori er, at tit eru nøgd við tykkara stødd. Íslendingar eru hinvegin IKKI NØGDIR við støddina á síni tjóð! Tí lata vit altíð, sum um vit eru størri, sigur Hallgrímur Helgason.

Tá íslendingar lata eina matstovu ella hárfriðkanarstovu upp í Reykjavík, so ímynda teir sær tí altíð, at teir búa í London ella Keyptmannahavn og at kjekkaðir kundar fara at tysja inn gjøgnum hurðina nátt og dag. Seinni finna teir so út av uppá tann haðra mátan, at teirra nýggja fusjón-sushi-restaurant, á tremur við autentiskum antikklutum frá krígnum í Indokina var eitt sindur ov ambitiøs fyri ein bý á stødd við Stavanger.

– Hesin fitti lítli trupulleikin við at lúgva fyri sær sjálvum bleiv ein rættiliga álvarsamur ein í fjør, tá okkara bankar í Dubai-stødd skramblaðu niður yvir tjóðina, sum er í Malmö-stødd.

Tá bar heldur ikki til at renna undan longur og sambært Hallgrími Helgason liggur nú ein steindungi á stødd við ein lenistól á hvørjum einasta stovugólvi í Íslandi, rúkandi av sementdusti frá bankaspreingingini

»Kreppukistir« á fyra hjólum

Hóast Toxic hvørki so ella so er guds besta barn, aftur hann seg ikki við at argast inn á íslendingar, sum eftir hansara tykki eru nakrir forkelaðir snottungar. Og

Hallgrímur Helgason er púra samdur við honum, tí hvat skal man halda um fólk, sum bara tóku enn eitt lán, tá tey vildu hava ein skínandi svartan Range Rover, men ikki hövdu nokk av pengum.

– Tað er sum Toxic sigur í bókini – man skuldi trú, at tað búðu 300 milliarderar í Íslandi. Tað mest ræðandi er tó at síggja hesi fólkini koma út úr sínum Range Rovarum, tí tað sæst ikki á teimum. Tey eru bara »vanlig fólk» – ikki kendir millionerar. Hasir bilarnir eru framvegis á vegunum, og teir eru tær veruligu »kreppukisturnar«.

Men tibetur hava íslendingar lært okkurt av kreppuni, heldur hann. Nú føla teir seg sekar, tí teir hava gloymt, entá svikið sína egnu fortið. »Góða gamla Ísland« hevur fingið eitt comeback.

– Fólk hava skift frá Armani klæðningum til ullintar troyggjur, fylkjast um konsertir í kirkjum og samkomuhúsum við lokalum tónleikararum og lesa nýggjastu bøkurnar hjá íslenskum rithøvundum, eisini bókina um Føroyar, *Færeyskur dansur*, eftir Huldar Breiðfjörð, og spyrja seg sjálvi: hvat gørdu vit skeivt?

Tá føroyingar vístu seg at vera einasta tjóðin, sum treytalest vildi lána teimum pengar, gjørdust íslendingar rættiliga skelk-aðir.

– Í villu árunum hövdu vit gloymt alt um tykkum, flugu bara framvið tykkum høgt uppi í luftini í okkara ótolnu privatu jetflogförum »Dansa tey enn har niðri?« So tá tit komu okkum til hjálpar, skammaðust vit. Nú hava vit latið okkara hjørtu upp fyri tykkum og ei undur í, at Jóanes Nielsen stjól myndina á Bókmentafestivalinum í Reykjavík í september við sínum frálíku yrkingum, sigur Hallgrímur Helgason, sum vegna Ísland fegin vil nýta høvið at takka føroyska fólkinum.

Hetta fær hann at minnast, at hann á eini vitjan í Føroyum fyri átta árum síðani ráddi føroyingum til at loysa frá Danmark. Um føroyingar ikki tordu, bjóðaði Hallgrímur Helgason okkum at gerast íslenskt hjáland í eini 50 ár, bara so vit finga eina maka lending.

– Hatta var ein joke í 2001, men tíverri er Ísland at kalla ikki sjálvstøðugt longur. Vit eru bundin at Altjóða Gjaldoyragrunninum, einum skrivstovu-bygningi, sum stendur í Washington DC og sær óndur út.

Íslenskt í eini frystiboks

Eisini íslenska málið fær nøkur prik í nýggju skaldsøguni hjá Hallgrími Helgason. Sum frá líður hevur Toxic mest sum gjørt sína egnu útgávu av íslenskum, har orð og nøvn fáa amerikansk snið, so unnustan Gunhildur verður til Gunholder osfr. Eftirhondini gongst tó betur, og høvundurin sjálvur heldur eisini tekin vera um, at íslenskt nú er við at gerast vaksið og er byrjað at laga seg til 21. øld.

– Tað er ikki so løgið, at okkara mál ikki broyttist í 1000 ár, tí tað var læst inni í eini frystiboks burturi frá øllum øðrum málum. Vit brúktu tað næstan ikki sjálvi!

Nú í altjóðagerðini sleppur málið hinvegin ikki undan at broytast, heldur høvundurin, tí fyri fyrstu ferð síðani sagatíðina verður íslenskt ávirkað av nógvum ymsum málum, serliga enskum. Tað fær eisini íslendingar at stúra fyri, at íslenskt verður dálkað av enskum. Og tað er rætt, viðgongur Hallgrímur Helgason, at íslendingar brúka fleiri útlenskar orðingar enn tey gjørdur fyrr. Og tað er eisini rætt, at flestu málverjarnir ikki eru millum teirra longur.

– Teir vardu málið og royndu og megnaðu at finna nýggj orð, til dømis »tølva« fyri computara og »sími« fyri telefon. Vit funnu nýggj orð fyri alt, uttan ymiskt ítalskt sum pizza og cappuccino. Tað komst nokk mest av snobbarí, sigur høvundurin.

Hann ivast hinvegin ikki í at eftir-skræðsaldan av góðari gamlari íslenskari tjóðskapar-rørslu aftur fer at fáa íslendingar at síggja seg sjálvar sum vaktarhundar hjá móðurmálinum.

Snævurtjóðalyndi

Hóast nýggja skaldsøgan hjá Hallgrími Helgason ofta er óvanliga stuttlig, ásannar hann, at tað kann hava sín pris at

finnast at sínum landsmonnum. Og uttan iva hongur tað saman við onkrum slagi av snævurtjóðalyndi, heldur hann

– Flestu íslensku ummælarnir hataðu bókina, og sølan var als ikki, sum eg væntaði. Eg skilti púrt onki, tí eg helt bókina vera so stuttliga, og hon er avgjørt tann mest lættlisna av mínum bókum.

Kanska fólk bara vóru firtin, grunar høvundurin, tí tá bókin kom út í Danmark herfyri, var hon róst til skýggja.

– Eg upplivdi nakað líkandi við skaldsøguni *101 Reykjavík*. Tá hon kom út í Íslandi í 1996, ánaðu íslensku ummælarnir ikki, hvat teir skuldu siga um hana. Tað var ikki fyrr enn góðu ummælini byrjaðu at koma uttanlands fyra ár seinni, at íslendingar eisini byrjaðu at síggja virðið í bókini.

Skrivaði bókina á enskum

Firtin íslenskir ummælarnir eru hinvegin ikki orsökini til, at Hallgrímur Helgason valdi at skriva sína nýggju skaldsøgu á enskum fyrst og síðani sjálvur umseta hana til íslenskt.

Tað var ein gomul avbjóðing, sum hansara enski umsetari einaferð kom við.

– Tá vit arbeiddu við umsetingini av *101 Reykjavík* segði hann einaferð: Hví skrivar tú ikki bara eina skaldsøgu á enskum? You can do it! Ivaleyst var hann bara troyttur av at umseta míni óendaligu orðaspøl og málsliga akrobatikk, heldur Hallgrímur Helgason.

Hann hugsaði um tað í nøkur ár, til hann knappliga fekk hugskotið við kroatanum frá New York.

– Tað hóskaði jú sum fótur í hosu til júst hesa avbjóðingina. Ein útlendingur, sum ikki tosaði flótandi enskt, gav mær fullkomnu umberingina. Mínar forðingar blivu natúrligar. Um eg ikki meistraði enska málið 100 prosent, var tað í lagi, at tað gjørdi mín høvuðspersónur heldur ikki, sigur høvundurin sum eisini dámar ensku útgávuna betri enn tað íslenska.

Helst tí tað er tann upprunliga, heldur hann. Tað var nevnliga ein marra at umseta sína

egnu bók til íslenskt og brúka fimm mánaðir afturat uppá eitt arbeiði, sum fyri hansara viðkomandi var liðugt

– Eg vildi heldur helst ikki gera tað, men hvør annar kundi gjørt tað betri? Mín enski útgev-ari helt eisini, at íslendingar hövdu uppiborið at fáa hesa bókina á teirra máli, sigur hann og leggur afturat, at hetta eisini er lagnan hjá nógvum rithøvundum. Til dømis skrivur hansara baskiski vinur, rithøvundurin Bernardo Atxaga altíð sínar bókur tvær ferðir.

– Men eg var ómetaliga glaður um at koma aftur til mítt móðurmál við bókini, eg skrivi nú. Eg eri sum eitt lamb á vári. Tað er ein soverðin fragd at sleppa at skriva á sínum egna kæra máli.

Skuldi lurtað eftir Bøddi

Í mong ár og eini røð av skaldsøgum hevur Hallgrímur Helgason spátt um, at grunni og gramligi íslenski og vesturlenski lívstílin for at koma aftur um brekku. Nú hansara versta stúran er vorðin veruleiki, hvat er so eftir at skriva um?

– Eg droymi um at skriva eina langa skaldsøgu um góðu tíðirnar, sum førdur til stóra skræðlið, eina realistiska skaldsøgu í andanum hjá okkara sagaum, eitt slag av *War and Peace* søgu um øru árinu í Íslandi. Men tað má bíða. Til tá skrivi eg eina aðra skaldsøgu, sum eg helst ikki vil siga meir um beint nú.

Sjálvt um Hallgrímur Helgason hevur funnist at materialistiska íslenska samfelagnum í til dømis *Stormland* og entá læt høvuðspersónin Bøddi ríða til Reykjavíkar, har hann skuldi skjóta forsetan og fremja eina kollvelting, so kom tað sum hendi í fjør og fyrst í hesum árinum veruliga sum ein skelkur, viðgongur hann.

– Eg trúgvi ikki, at nakar í Íslandi hevði ímyndað sær, at øll okkara búskaparliga skipan for at skrambla saman. Tað vil siga, ongin uttan tey fólkini, sum stýrdu, bankastjórnarnir og politikararnir, sum hövdu valdið og tað er veruligi sorgarleikurin í øllum hesum.

Kortini hevur ongin enn tikið ábyrgdina av íslenska fallinum, staðfestir Hallgrímur Helgason, sum hinvegin sjálvur er til reiðar at taka eitt sindur av ábyrgdini.

– Eg skrivaði óteljandi greinar, har eg fannst at okkara Mafia-kendu stjórn og Berlusconi-líka Don Oddson, okkara fyrrverandi forseta - hann er sum Silvio minus sólbrenda litin og genturnar. Men eg skuldi havt funnist hvassligari at business elituni, fámannaðin í villu árunum, sum flugu til London til arbeiðis hvønn dag í sínum privatu jetflogförum og finga Elton John at syngja á teirra føðingardagsveitslum. Eg skuldi havt lurtað betri eftir mínum Bøddi í *Stormland*

– Síðani stóra skræðlið havi eg vaskað upp kensluliga, sigur endurføddi rithøvundurin Hallgrímur Helgason, sum droymir um at skriva eitt slag av »War and Peace« søgu í saga-andanum um øru árinu í Íslandi